

ONTWERP-PROJECTPLAN WATERWET (rijkswaterstaatswerken)

Datum *13 april 2021*
Nummer *RWSZ2020-00008194*
Onderwerp *Projectplan voor de "Gewijzigde vastlegging waterstaatswerken i.h.k.v. actualisatie Legger Rijkswaterstaatswerken, onderdeel rivieren"*

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat besluit, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavige Ontwerp-Projectplan vast te stellen ten behoeve van het gewijzigd vastleggen van waterstaatswerken met het oog op de actualisatie Legger Rijkswaterstaatswerken, onderdeel rivieren.

1. Projectbeschrijving

Bij de actualisatie van de Legger Rijkswaterstaatswerken, onderdeel rivieren (hierna ALRR) zijn geulen en strangen nieuw als object toegevoegd aan de Legger. Bij de actualisatie zijn bij sommige geulen en strangen wijzigingen ten opzichte van eerder vastgestelde Projectplannen of andere besluiten op grond van de Waterwet geconstateerd. In dit Ontwerp-Projectplan worden deze wijzigingen nader toegelicht en vastgelegd.

Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk. Het voorliggend Ontwerp-Projectplan geeft invulling aan de verplichtingen uit de Waterwet, met dien verstande dat het gaat om de gewijzigde vaststelling van de ligging van de waterstaatswerken en dat er derhalve geen sprake meer is van aanlegwerkzaamheden.

Dit hoofdstuk gaat dieper in op de aanleiding voor het project. Vervolgens worden de voorgenomen wijzigingen beschreven. Hoofdstuk 2 beoordeelt de effecten van de wijzigingen conform (wettelijke) kaders vanuit de Waterwet. Hoofdstuk 3 beschrijft de procedure waar dit Ontwerp-projectplan onderdeel van uit maakt en hoe eventuele zienswijzen kunnen worden ingediend.

1.1 Aanleiding van het project

Vanuit de Waterwet heeft Rijkswaterstaat als beheerder van Rijkswaterstaatswerken de wettelijke taak om te zorgen voor vaststelling van een Legger, waarin een aantal aspecten zijn omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Sinds 2014 is er geen actualisatie meer uitgevoerd op de Legger Rijkswaterstaatswerken, onderdeel rivieren.

Voor de Legger Rijkswaterstaatswerken (onderdeel rivieren) is een actualisatie op korte termijn van cruciaal belang omdat in dit gebied veel is veranderd en omdat Rijkswaterstaat actuele normen beschikbaar moet hebben voor het opstellen van de rapportage "Beoordeling Toestand Rivierbed" in 2021/2022. Voor de Toets Grote Rivieren (Beoordeling Toestand Rivierbed) gaat het erom dat de actuele toestand uit 2022 wordt vergeleken met de juridisch vastgelegde situatie zoals ze zijn opgenomen in de Legger.

Datum
13 april 2021

De Waterwet draagt de beheerder op de nodige maatregelen te nemen voor het veilig en doelmatig gebruik van de in beheer bij het Rijk zijnde waterstaatswerken. De Legger is het instrument om in kaart te brengen voor welke waterstaatswerken het Rijk een zorgplicht heeft ten aanzien van beheer en onderhoud. De beheertaak en de wijze van beheer van het rijk is uitgewerkt in het Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren (BPRW). Vanuit het BPRW dient het Rijk binnen haar beheersgebied zorg te dragen voor de volgende functies:

- Waterveiligheid;
- Voldoende zoetwater, en schoon en gezond water;
- Vlot en veilig verkeer over water;
- Aangewezen gebruiksfuncties (drinkwater, zwemwater, schelpdierwater en natuur).

De informatie over objecten die worden opgenomen in de Legger Rijkswaterstaatswerken, biedt daarbij inzicht in het functioneren van het object als basis voor de "Beoordeling Toestand Rivierbed".

De Legger is in 2021 geactualiseerd op basis van de projectplannen Waterwet voor initiatieven zoals Stroomlijn, Ruimte voor de Rivier, Kaderrichtlijn Water (KRW) en Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG). Voor de Maaswerken zijn ook (Waterwet-)vergunningen en Provinciale Omgevingsplannen opgesteld, deze kunnen ook de wettelijke basis zijn om de Legger te actualiseren. Bij de ALRR zijn bij sommige geulen en strangen wijzigingen ten opzichte van eerder vastgesteld Projectplannen Waterwet of vergunningen geconstateerd. Dit kan zijn ontstaan doordat er bij de realisatie van het werk delen van de geul of strang anders zijn aangelegd dan voorzien in het ontwerp. Middels dit Ontwerp-projectplan worden deze wijzigingen vastgelegd in een nieuwe normatieve staat (ligging, vorm en afmeting) voor deze geulen en strangen.

1.2 Wijzigingen t.o.v. vastgestelde projectplannen/vergunningen

Bij de ALRR zijn circa 80 nieuwe geulen en strangen opgenomen in een geografische online viewer. Bij de verwerking van deze geulen en strangen is bij één locatie een afwijking geconstateerd ten opzichte van eerder vastgestelde Projectplannen Waterwet of vergunningen. Deze afwijking is vastgesteld aan de hand van tekeningen van de gerealiseerde situatie (as-built) of satellietbeelden (situatie 2020). Het betreft de locatie bij de Heesseltsche Uiterwaarden, langs de Waal ten oosten van Opijnen (beheergebied RWS Oost-Nederland).

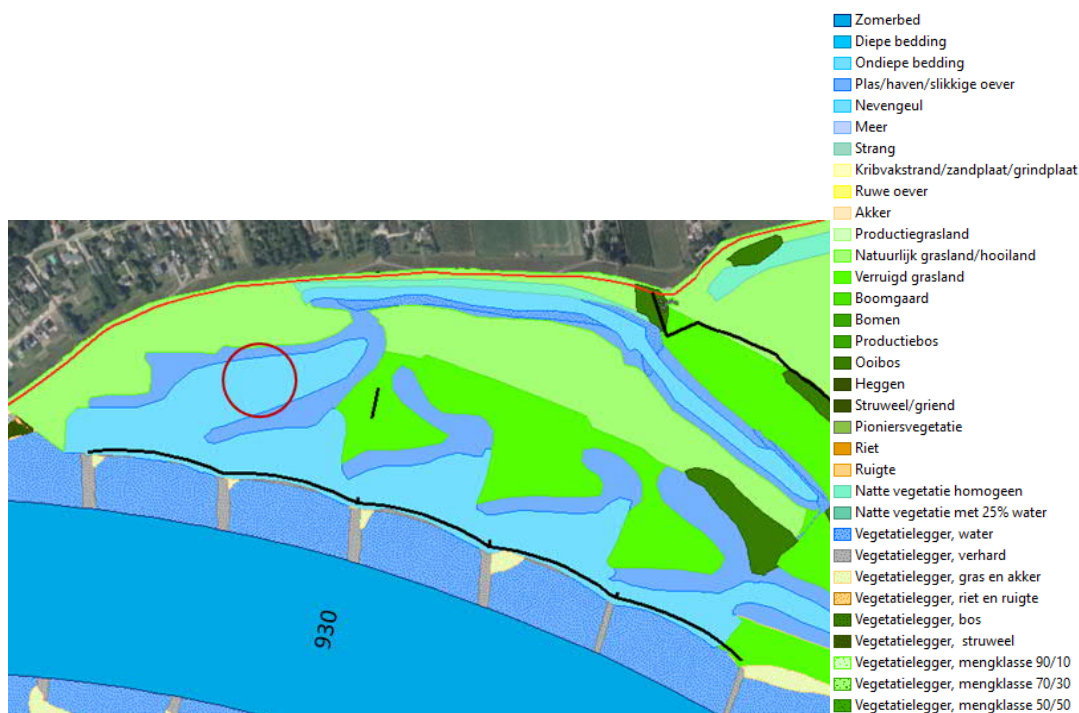
Onderstaand wordt de geconstateerde afwijking beschreven en gevisualiseerd. Daarbij is het van belang dat deze werken vaak al enkele jaren geleden als zodanig zijn aangelegd en er dus geen nieuwe fysieke maatregelen worden genomen die een wijziging kunnen veroorzaken.

Datum
13 april 2021

Heesseltsche Uiterwaarden

De Heesseltsche Uiterwaarden is een uiterwaard op de rechteroever van de Waal tussen rivierkilometers 924 en 930. De herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden bestaat uit het aanleggen van meerdere nevengeulen en strangen (gerealiseerd 2016-2019). In totaal zijn er vier nevengeulen/strangen aanwezig binnen de vergunde situatie. In de meest benedenstroomse nevengeul is een afwijking geconstateerd tussen vergunde en aangelegde situatie.

Uit de kaart van de vergunde situatie (figuur 1) blijkt dat de meest benedenstrooms gelegen nevengeul doorgetrokken is tot in het meest benedenstroomse kribvak (zie de rode cirkel). De aangelegde situatie binnen de Heesseltsche Uiterwaarden wordt duidelijk op een luchtfoto daterend van 15 september 2020, zie figuur 2. Binnen de rode cirkel is te zien dat de nevengeul niet is doorgetrokken tot in het meest benedenstroomse kribvak. Deze wijziging ligt op rivierkilometer 930.

Figuur 1: De vergunde situatie binnen de Heesseltsche Uiterwaarden zoals deze in het rivierkundig model (WAQUA-model rij-Beno_18_5_v1) aanwezig is.

Figuur 2: De aangelegde situatie binnen de Heesselsche Uiterwaarden zoals blijkt uit een luchtfoto daterend van 15 september 2020 (bron: Streetsmart, Cyclomedia).

2. Toetsing doelstellingen Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

In dit hoofdstuk worden de gevolgen van de wijzigingen op de bovenstaande onderdelen nader toegelicht.

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

De afwijkende situatie is op basis van expert judgement getoetst op vergunbaarheid volgens het rivierkundig beoordelingskader, versie 5.0, van Rijkswaterstaat. De rivierkundige effecten van de wijziging is uitgebreid beschreven in bijlage 1. De conclusies van dit rivierkundig onderzoek zijn onderstaand samengevat weergegeven.

Er is geconcludeerd dat de geconstateerde afwijking bij de Heesselsche Uiterwaarden geen negatief rivierkundig effect heeft t.o.v. de rivierkundige effecten van de vergunde situatie. Het gewijzigd vastleggen leidt rivierkundig gezien niet tot andere effecten, en daarmee blijft het rivierkundig vergunbaar. Voor de volledigheid zijn de effecten op de overige aspecten van het RBK 5.0 in tabel 1 beschreven.

Tabel 1: Conclusies toetsing RBK 5.0, wijziging bij Heesseltsche Uiterwaarden

Datum
13 april 2021

Asp.	Te beoordelen effect	Criterium	Effect van de wijziging	Voldoet ja/nee
1.1	MHW stand op de as van de rivier	Stroomvoerend: waterstandsverhoging gelijk of kleiner dan 1 mm (bij 16.000 m ³ /s te Lobith).	Wijziging leidt niet tot een vermindering van de waterstandsval of verhoging van de benedenstroomse opstuwingspiek die voor de vergunde situatie voorzien was.	Ja
1.2	MHW stand buiten de as van de rivier	Waterstandsverhoging in het 2D-vlak en langs de bandijk.	Binnen de vergunde situatie vindt ter plaatse van de wijziging langs de bandijk een opstuwingspiek van 5 mm plaats. Verder bovenstrooms in de uiterwaard vindt er langs de bandijk een opstuwingspiek plaats tot 20 mm. De wijziging zal geen effect hebben op de hoogte van deze maximale opstuwingspiek.	Ja
1.3	Effect op afvoerverdeling bij MHW	Verandering afvoerverdeling < 5 m ³ /s bij Boven-Rijn afvoer van 15.000 m ³ /s.	Project ligt 60 km benedenstrooms van het splitsingspunt. De wijziging leidt niet tot een verandering van de waterstand op splitsingspunt.	Ja
1.4	Effect op afvoerverdeling bij normaal hoogwater	Verandering afvoerverdeling < 20 m ³ /s bij Boven-Rijn afvoer van 10.000 m ³ /s.	Dus er is geen effect op de afvoerverdeling bij MHW (asp 1.3) en normaal hoogwater (asp 1.4).	Ja
2.1	Waterstanden en/of inundatiefrequentie van de uiterwaard	Verandering waterstanden en/of inundatiefrequentie bij Boven-Rijn afvoer van 10.000 m ³ /s.	Wijziging heeft geen gevolgen voor de hoogte of ligging van kades. Er zijn dus geen effecten op de inundatiefrequentie te verwachten en dus ook geen hinder voor terreineigenaren.	Ja
2.2	Stroombeeld in de uiterwaard	Verandering grootte en richting stroomsnelheden bij Boven-Rijn afvoer van 16.000 m ³ /s.	Binnen de vergunde situatie komen ter plaatse van de wijziging stroomsnelheden tussen 0,5 en 0,7 m/s voor. De kritieke locatie zou langs de teen van de bandijk kunnen liggen. Er wordt door de wijziging geen groot effect verwacht op de stroomsnelheid langs de bandijk. De stroomsnelheid zal ruim onder de 1 m/s blijven.	Ja
2.3	Stroombeeld in hoofdgeul bij de aan- en aftakking van nevengeul	Bij afvoer nevengeul < 50 m ³ /s: dwarsstroming vaarweg ≤ 0,3 m/s; Bij afvoer nevengeul > 50 m ³ /s: dwarsstroming vaarweg ≤ 0,15 m/s.	Positief effect, de verwachting is dat de dwarsstromingspiek op rivierkilometer 930,5 licht zal afnemen.	Ja

Asp.	Te beoordelen effect	Criterium	Effect van de wijziging	Voldoet ja/nee
3.1	Aanzanding en erosie van het zomerbed (+ oevers)	<p><u>Bij erosie:</u> geen verlaging gemiddelde bodemligging en geen oevererosie, beperkte ontgroning bij constructies per hoogwater.</p> <p><u>Bij sedimentatie:</u> geen vermindering vaargeulafmetingen bij lage tot gemiddelde rivierafvoeren; geen verhoging MHW op lange termijn.</p> <p><u>In het algemeen:</u> beperkte hinder door baggeren en/of terugstorten en behouden veiligheid scheepvaartverkeer.</p>	Wijziging leidt niet tot andere morfologische effecten op het zomerbed dan de effecten die het vergunde project met zich meebrengen.	Ja
3.2	Aanzanding en erosie van uiterwaard en nevengeulen	<p><u>Bij sedimentatie:</u> beperkte sedimentatie t.o.v. beheerskosten.</p> <p><u>Bij erosie:</u> geen bodemerosie langs waterkering; stroomsnelheid nevengeul bankfull < 0,3 m/s; geen bodemerosie langs waterkering.</p>	Wijziging leidt niet tot andere morfologische effecten op uiterwaarden en nevengeulen dan de effecten die het vergunde project met zich meebrengen.	Ja

b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

Chemische kwaliteit

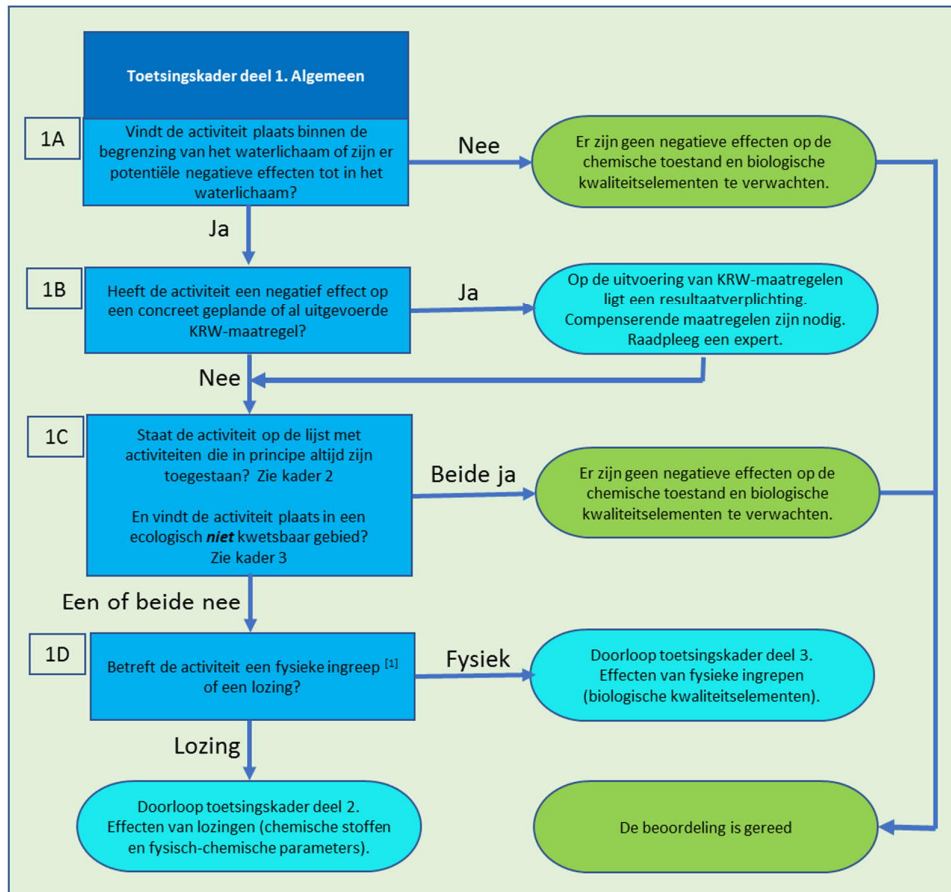
De wijzigingen voor de locatie Heesselt heeft geen invloed op de chemische (water)kwaliteit. De maatregelen zijn reeds uitgevoerd, waardoor er geen sprake is van additionele lozingen of verontreiniging.

Ecologische kwaliteit

Voor ingrepen of wijzigingen in rijkswateren heeft Rijkswaterstaat een toetsingskader vastgesteld: de toets op het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW-toets). Vragen die met het doorlopen van het toetsingskader moeten worden beantwoord zijn:

- Kunnen de KRW-doelstellingen waarop de activiteit mogelijk effecten heeft nog wel worden behaald als de activiteit daadwerkelijk plaatsvindt?
- Heeft de activiteit geen negatieve invloed op reeds uitgevoerde of geplande KRW-maatregelen?

Voor de BPRW-toets van de voorziene wijziging in dit Ontwerp-Projectplan is gebruik gemaakt van het Toetsingskader waterkwaliteit conform Bijlage 5 van het BPRW 2016-2021 (geactualiseerde versie 2020, zie onderstaande figuur).

Figuur 3: Toetsingskader waterkwaliteit uit Bijlage 5 van het BPRW 2016-2021 (conform: Handreiking bij het Toetsingskader Waterkwaliteit, 2020)

De Heesseltsche Uiterwaarden maken onderdeel uit van het KRW Waterlichaam Bovenrijn-Waal en betreft het watertype R7: Langzaam stromende rivier/nevengeul op zand/klei. In het KRW-toetsformulier van Bureau Waardenburg [2] is het oorspronkelijke plan voor de Heesseltsche Uiterwaarden beoordeeld. De herinrichting destijds leverde de twee eenzijdig aangetakte strangen op van 2,1 en 1,2 km en een uiterwaardverlaging van ca. 14 ha. In de KRW-toets is de kleine aangetakte geul in het noorden van de uiterwaard, waar de wijziging in dit Ontwerp-Projectplan betrekking op heeft, niet benoemd. KRW doelbereik heeft er dus geen rekening mee gehouden dat deze zou worden aangelegd (de geul is niet meegeteld in de km's strang of ha's uiterwaardverlaging). Dus in die zin is er als gevolg van de wijziging in dit Ontwerp-Projectplan geen sprake van achteruitgang.

Geconcludeerd wordt dat er als gevolg van de wijziging geen negatieve effecten op de chemische toestand en biologische kwaliteitselementen te verwachten zijn (stap 1a toetsingskader).

c. vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem
In het Beheer- en Ontwikkelplan voor Rijkswateren 2016-2021 (BPRW) zijn de maatschappelijke gebruiksfuncties als volgt omschreven: scheepvaart, natuur, drinkwater, recreatie, visserij en zwemwater.

Datum
13 april 2021

Er wordt geconcludeerd dat er geen verslechtering van deze aspecten optreedt door het gewijzigd vastleggen van de afwijking. De wijziging heeft geen invloed op drinkwater, visserij en zwemwater, deze functies blijven ongewijzigd. Het effect op scheepvaart, indirect als gevolg van wijziging in het stroombeeld op de rivier, is reeds toegelicht bij onderdeel a. Er zijn geen directe effecten op de scheepvaart daar de wijzigingen enkel in de uiterwaarden gelegen zijn. Het effect op de natuurwaarden/ecologie is toegelicht bij onderdeel b.

De recreatieve functie en voorzieningen zijn beschreven in de onderliggende plandocumenten per locatie. Recreatiemogelijkheden bestaan hoofdzakelijk uit struinen door dynamisch natuurgebied. De benoemde wijziging heeft hier geen nadelige impact op. Er worden eveneens geen (onverharde) wandelpaden beïnvloed, waardoor er resumerend geen effect is op de recreatieve functie van het watersysteem.

Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De wijzigingen zoals beschreven in dit Ontwerp-Projectplan zijn in overeenstemming met de doelstellingen van de Waterwet. De wijziging bij de Heesseltsche Uiterwaarden is zeer beperkt en heeft overall gezien geen negatieve effecten op rivierkundige aspecten en ecologische waterkwaliteit. De wijziging heeft daarnaast ook geen negatieve effecten op de relevante kwaliteitselementen: scheepvaart, natuur, drinkwater, recreatie, visserij en zwemwater.

3. Procedure

Dit besluit is tot stand gekomen met toepassing van de regels over de openbare voorbereidingsprocedure in afdeling 3.4 in de Algemene wet bestuursrecht.

Paragraaf 5.5 van de Waterwet is niet van toepassing omdat het geen aanleg, verlegging of versterking van een primaire waterkering betreft, maar slechts een wijziging van een waterstaatswerk namens de beheerder. Het is in dit geval aan de waterbeheerder (RWS) om de meest geëigende procedure te kiezen, afhankelijk van de ingrijpendheid en complexiteit van de ingreep.

Gezien de belangen in de omgeving is gekozen voor een openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, met mogelijkheid tot indienen van zienswijzen tegen het ontwerp. Dit Ontwerp-Projectplan Waterwet wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. Tijdens deze periode kan eenieder een zienswijze indienen. Met inachtneming van de zienswijzen wordt het definitieve besluit vastgesteld.

Het projectplan op grond van artikel 5.4, lid 1, van de Waterwet is wel opgenomen in bijlage bij art. 1.1 van de Crisis- en Herstelwet (Chw), zodat de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Chw hierop van toepassing zijn. Dit heeft de volgende gevolgen voor een eventueel beroep tegen het definitieve besluit.

Datum
13 april 2021

- a. de beroepsgronden in het beroepschrift worden opgenomen;
- b. het beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard, indien binnen de beroepstermijn geen gronden zijn ingediend, en
- c. deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

In de publicatie wordt vermeld dat de Chw van toepassing is op het besluit.

Contactpersoon

Opdrachtgever: Rijkswaterstaat Oost-Nederland

Contactpersoon: Wim Cornelis

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT
namens deze,
DE DIRECTEUR NETWERK ONTWIKKELING RWS OOST-NEDERLAND,

Dhr. Drs. J.C. van Hees

BRONNEN

- [1] HKV, Projectplan Waterwet Heesselt - Rivierkundige analyse, rapport augustus 2014, PR1701.30.
- [2] Bureau Waardenburg, 2014. KRW Toetsformulier Heesseltsche uiterwaarden

MEDEDELINGEN

Datum
13 april 2021

Zienswijzen

In de periode zoals aangegeven in de kennisgeving kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen naar voren brengen over het ontwerpbesluit.

Schriftelijk:

Schriftelijke zienswijzen dienen onder vermelding van het betreffende ontwerpbesluit te worden verzonden aan: ON-Vergunningen@rws.nl.

Mondeling:

Het naar voren brengen van een mondelinge zienswijze over het ontwerpbesluit kan door het maken van een afspraak met de heer Wim Cornelis, bereikbaar onder telefoonnummer 06-53766031. Van een mondeling naar voren gebrachte zienswijze wordt verslag opgemaakt. Het betrokken bevoegde gezag betreft de ingediende zienswijzen bij het nemen van het definitieve besluit. Iedereen die een zienswijze heeft ingediend wordt geïnformeerd over wat daarmee is gedaan.

Vervolgprocedure:

Tegen het uiteindelijke besluit kan beroep worden ingesteld als men belanghebbende is en als men tijdig een zienswijze naar voren heeft gebracht over het betreffende ontwerpbesluit, tenzij redelijkerwijs niet kan worden verweten dat geen zienswijze naar voren is gebracht. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er bij de definitieve vaststelling van de besluiten wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van de ontwerpbesluiten.

Afschriftlijst

Een afschrift van dit Ontwerp-Projectplan is verzonden aan:
Inspectie Leefomgeving en Transport: Postbus 16191, 2500 BD Den Haag